

XX
ESQUEMA PER A L'APERTURA DEL DEBAT SOBRE QUESTIÓ NACIONAL A CATALUNYA

I) ALGUNES CONSIDERACIONS GENERALS

L'imperialisme des de la seva aparició va significar una agudització de l'opressió nacional. Després de la II guerra mundial hem conegut també l'aparició de problemes regionals, ^{als} quals ~~on~~ es superposen a fortes particularitats històriques i culturals poden donar lloc al surgiment de problemes nacionals. Aquesta intensificació de l'opressió nacional va portar als marxistes a insistir en la necessitat de distingir entre nacions opressoras i oprimides i a treure importants conseqüències polítiques d'aquesta distinció.

-l'opressió nacional només pot eliminar-se radicalment amb el socialisme, però això no serà el producte automàtic del canvi de les relacions de producció, sinó que cal que els comunistes incorporin al seu programa la igualtat entre les nacions (el seu dret a l'autodeterminació), perquè l'objectiu últim de fusió de les nacions només es pot realitzar a través d'una llarga etapa transitòria sobre la base de la unió lliure de les nacions, en la qual etapa la federació (o inclús la independència) pot ser un esgraó necessari. En totes les etapes intermèdies el decisiu no és per un país les fronteres entre ~~XXXXXX~~ les nacions, sinó la unió internacional de tots els proletaris i oprimits en la lluita contra l'imperialisme. Però ^{inclús} quan els comunistes parlen de centralització, volen dir una cosa absolutament diferent del que es dona amb la burgesia, volen dir centralització democràtica dels consells obrers, volen indicar una centralització articulada en la qual es combina el fet de que algunes decisions han de ser preses al nivell més elevat, però moltíssimes ~~altres~~ es prenen als nivells inferiors, la qual cosa permet, per exemple, fer compatible un pla econòmic general, amb una ampla autonomia per a les nacionalitats que hagin decidit lliurement de integrar-se dins aquesta unió més estreta.

-el fet que els comunistes inloguin al seu programa el dret d'autodeterminació, a més de ser un dret democràtic inalienable, és perquè:

- és una condició imprescindible per a la unió més estreta de tots els ~~XXXX~~ obrers, per sobre dels país nacionals.
- és una condició imprescindible per a establir una aliança del mov obrer amb una serie de sectors no proletaris però capaços de lluitar contra l'opressió nacional i el capitalisme. Aquesta aliança es una condició imprescindible per a la revolució socialista.

① - *apenas pertenencia de pl. i. pl. i. de no ser en un momento*

Els moviments nacionals són quasi sempre marcats per una forta component no obrera o "petit burgesa". Els comunistes han de distingir sempre entre el significat objectiu d'aquests moviments i les direccions polítiques que poden tenir en un moment donat.

- Per a arribar al mateix objectiu els comunistes han de tenir una tàctica diferenciada segons siguin membres de la nació oprimida o opressora:
- als comunistes de la nació opressora han d'insistir en el dret de separació
- els de la nació oprimida en la lliure unió

-Es possible l'autodeterminació dins del capitalisme? (l'autodeterminació no significa la desaparició radical de tota opressió nacional sinó un primer pas en aquest sentit).

---econòmicament no es imposible: el capitalisme pot adaptar-se perfectament a diferents formes de dominació política.

---políticament (es a dir en el desenvolupament de la lluita de classes) només és possible de manera excepcional, amb totes les limitacions que les reivindicacions democràtiques tenen sempre dins el capitalisme en decadència i com a producte de la lluita directa de les masses, inclòses les guerres i les revolucions.

-Com es realitza el dret d'autodeterminació? Es evident que no existeix una ~~manera~~ única de consultar la voluntat de la nació oprimida. Les formes d'efectuar aquesta consulta dins del capitalisme poden ser diferents (ACN, plebiscit, etc); una insurrecció **popular** pot ser l'expressió d'aquesta voluntat; dins d'una democràcia obrera les formes de consulta són diferents de la democràcia burgesa (consells obrers, ..)

-El fet que el dret d'autodeterminació de les nacionalitats sigui una consigna irrenunciable dels comunistes no significa (com en el cas de totes les consignes democràtiques) que ^{oquests consideren} sempre oportú ~~que~~ ^{sempre} oportú tàcticament la realització d'aquest dret o que s'obtingui sempre la mateixa resposta a la separació o a la lliure unió. La tàctica en aquesta qüestió està subordinada a l'estratègia general de l'enderrocament de la burgesia i el capitalisme.

- Dret d'autodeterminació i autonomia són dues reivindicacions absolutament diferents:

--tenen entre elles la mateixa relació que la reforma amb la revolució; però tal com passa amb aquestes, això no implica que l'autonomia no pugui ser en la pràctica un trampolí cap a l'autodeterminació (l'autonomia és en molts casos la primera manifestació de moviments nacionals). Això implica que si en general estem contra l'autonomia com a solució, no estem necessàriament ^{*} contra el seu recolzament tàctic.

--d'altra banda l'autonomia pot ser el resultat de l'exercici del dret d'autodeterminació com a expressió de la voluntat de la nació oprimida (hi han exemples pràctics d'això dins la rev. Rusa).

II) LES PARTICULARITATS DE CATALUNYA COM A NACIÓ OPRIMIDA

-Catalunya és una nació oprimida dins de l'Estat espanyol, el qual ha estat construït sobre la supremacia de la nació castellana (que coneix actualment el desenvolupament d'importants problemes regionals). Això ha tingut una sèrie de conseqüències:

---desconfiança del proletariat i de la pb d'origen català respecte als castellans genèricament, inclosa la classe obrera i més concretament els partits obrers majoritaris, els quals històricament no han defensat les reivindicacions nacionals amb conseqüència (II Rep, guerra civil)

---aquesta desconfiança i l'actitud dels p. obres ha estat aprofitada per guanyar importants sectors populars al nacionalisme burgès o pb, els qual han fomentat alhora un cert tipus de racisme ("xarnegos", etc).

-~~Però~~ ^{Però} econòmicament i culturalment Catalunya és més desenvolupada que la resta de l'Estat. La indústria catalana per desenvolupar-se va destruir tot una sèrie d'indústries menys competitives d'altres regions de l'Estat espanyol i s'ha basat en la emigració massiva ~~xxxxxxxxxxxx~~ de jornalers i camperols de les regions més atrasades econòmicament. Les conseqüències han estat:

--- una forta resistència nacional, inclús en els períodes de dictadura més dura, amb participació de sectors burgesos que han marcat sectors del moviment.

---però el gran capital espanyol ha intentat presentar sempre el problema català com una maquinació dels burgesos catalans per a obtenir més beneficis i privilegis contra la població de les regions sotdesenvolupades, quan el principal responsable es precisament aquest gran capital.

---els burgesos catalans (inclosos els més nacionalistes) exploten un proletariat que té un bon % de castellans, els quals es concentren ~~en~~ ^{en} en les feines més mal pagades.

---els dos punts anteriors han sigut històricament aprofitats pels agents del gran capital per fomentar l'anomenat ~~lerna~~ ^{lerna} xisme o oposició de sectors del moviment obrer al moviment nacional presentat com a moviment burgès. I en ocasions (CNT durant la II Rep) els han fet el joc.

certes organitzacions obreres

- nacionalisme i lerrouxisme tenen, doncs, unes fortes bases objectives i subjektives que expliquen la seva pervivència política.
- la política nr és en oposició radical a les dues anteriors i es basa en:
  - unir a tota la classe obrera(de Catalunya i de l'Estat, de parla catalana i castellana dins de Catalunya) al voltant d'un programa de classe que inclou la lluita contra tot tipus d'opressió i, molt especialment, contra l'opressió nacional.
  - sobre la base anterior establir una aliança amb tots els explotats i oprimits no proletaris(es a dir "p.b") que els oposi a la política de la burgesia.
- aquesta política nr significa un treball per vèncer certes reticències dins la pròpia classe obrera, per forjar la seva unitat al voltant d'una política revolucionària:
  - entre els sectors castellans cal insistir en la necessitat d'una defensa intransigent del dret de Catalunya a la seva autodeterminació i d'una aliança amb els sectors de la "p.b" que lluiten contra l'opressió nacional(malgrat les seves limitacions) a fi de demostrar que la classe obrera és l'única que lluita conseqüentment contra l'opressió nacional.
  - entre els sectors ~~castellans~~ catalans cal insistir en la absoluta prioritat de la defensa de la unitat de la classe obrera i de la defensa de les reivindicacions de classe, sobretot dels sectors més explotats (aturats, categories mes mal pagades o discriminades,...). En la lluita aferrissada contra qualsevol tipus d'alternativa burgesa o pb. En la defensa de la lliure unió de les nacionalitats i els pobles ^{per} la lluita contra el capital, per la construcció del socialisme ^{com a condició} per a superar l'embarrament que el desenvolupament capitalista ha provocat en moltes regions de l'Estat espanyol). (Tot això implica naturalment la lluita contra l'independentisme de certs sectors nacionalistes radicals).

-aquesta prioritat de la defensa de la unitat de la classe no impedeix establir una diferència entre la gran burgesia espanyolista i la burgesia nacionalista, essent possible establir amb la segona certs tipus d'alinces tàctiques conjunturals en l'acció(convocatòria de manifestació, etc) sense que això pugui sopsar una aliança orgànica.

III) ALGUNES PARTICULARITATS DE LA LLUITA CONTRA L'OPRESSIO NACIONAL A CATALUNYA

1) 1965-75:

- el resurgiment del mov de lluita contra l'opressió nacional es fa al voltant de la consigna de restabliment de l'Estatut de 1932, sobretot a instància del PSUC que l'ha presentada sempre com una consigna de pacte amb la burgesia nacional i el gran capital espanyol.
- absència d'un corrent independentista significatiu(a diferència, per exemple, d'Euskadi) i el caracter molt minoritari de la consigna d'autodeterminació.
- la formació de l'Assemblea de Cat com a organisme interclassista més significatiu i expressió de l'ampli consens al voltant de l'Estatut de 1932. (Existeixen segurament moltes raons que permeten explicar aquests fets; citem, entre altres: a) l'existència d'una mitjana i, inclús, gran burgesia nacionalista que favoreixen una expressió reformista i culturalista del fet nacional; b) l'hegemonia del PSUC; c) la falta de capacitat del nacionalisme radical per a lligar-se a la classe obrera; d) absència d'una alternativa nr correcta; ...)

2) 1975-77: (amb la imminència de la desaparició de Franco i l'ascens del Mov)

- entrada en joc de partits burgesos que no confien ja en la dictadura i que estan disposats a recolzar-se en el fet nacional per desviar la combativitat del proletariat.
- lent però progressiu canvi dels partits de la gran burgesia centralista que

a rel de l'ascens del moviment han d'acceptar "concessions" en el terreny nacional.

-pas del PC-PS a la política de ruptura pactada.

La política de ruptura pactada e de negociacions amb el govern va tenir una sèrie de conseqüències:

- rebaixar la reivindicació de l'E del '32 a una autonomia sense concretar.
- limitar la mobilització
- crisi de l'Assemblea de Cat
- creció d'altres organismes de pacte, en especial la comissió negociadora
- absència d'alternativa per part dels sectors més crítics de l'A de C.

No obstant aquesta sèrie de canvis no van portar a mermar la popularitat i la massivitat de la consigna "volem l'estatut".

3) La persistència de la consigna de l'Estatut del 32 dins del mov.

- es una reivindicació que ~~xxxxxx~~ apareix com a alternativa a la dictadura amb l'avantatge de referir-se a una cosa que ha existit abans i que molts recorden com a millor
- la confusió augmenta pel fet que la vigència formal de l'Estatut de 1932 cobreix dues etapes absolutament diferents: a) 1931-34 època de les limitacions reals; b) 1936-37 (o 39), època de desbordament de l'Estatut pel mov de masses que imposa una sèrie de mesures revolucionàries, algunes de les quals queden com a subproducte després de 1937.
- la dificultat que suposa combatir la solució de l'Estatut amb els sols mitjans de la propaganda i l'agitació ementa existia una dictadura i les masses no podien, per tant, fer l'experiència de les seves limitacions.

4) L'actitut del proletariat davant la qüestió nacional.

- és pot parlar que el proletariat ha aportat el seu pes social a la lluita contra l'opressió nacional recolzant la consigna de l'Estatut del 32, però cal matitzar:
  - no ha estat el sector més actiu ni més disposat a mobilitzacions específiques sobre el tema
  - el seu recolzament s'ha expressat en gran manera a través d'organitzacions polítiques i sindicals on el PSUC tenia l'hegemonia.
  - la forma més corrent de recolzament ha estat la inclusió de la reivindicació de l'Estatut dins de plataformes més amples en ocasió de mobilitzacions.
- L'Estatut ha aparegut com una consigna més de la democràcia, lligada a les llibertats i a las conquestes socials que hom esperava obtenir. Però el lligam entre qüestió nacional i social ha estat ~~vague~~ vague, general, etc.

5) La situació després de la Generalitat per decret-llei

- s'inicia la desmitificació d'una sèrie d'aspectes:
  - de Tarradellas i la Generalitat, sense poder
  - d'una sèrie de partits burgesos que recolzaran incondicionalment la Gen.
  - dels p. obrers que l'han presentada com a pas endavant progressiu.
- l'anterior no significa que el mov hagi abandonat ja la consigna d'Estatut d'autonomia i passi a peticions més radicals. Tothom es conscient que aquesta Generalitat no és encara l'Autonomia, per això encara la consigna "volem l'Estatut" pot tenir molta audiència dins el moviment i reflexa alhora una certa desconfiança cap a Tarradellas i la generalitat actual.
- però a diferència d'èpoques anteriors les preguntes de qui farà l'Estatut i quin Estatut cal fer són de plena actualitat per centenars de milers de persones, la qual cosa permet plantejar molt més fàcilment que mai el problema de la sobirania i del contingut de l'Estatut (federal, mesures socials, ..).
- ~~xxxxxx~~ s'ha obert la època en que les masses faran l'experiència de les limitacions dels esta-

una sèrie de pas que s'han oblidat i no s'han

La memòria en el punt de vista actual.

tatuts que pugui concedir Madrid, tant per les seves limitacions en el terreny nacional com en el social.

IV) LA NOSTRA INTERVENCIÓ: AUTODETERMINACIÓ I ESTATUT

-els eixos bàsics de la nostra intervenció han sigut:

---defensa de l'autodeterminació com a única consigna conseqüent.

---crítica del "restabliment provisional dels principis i institucions de l'Estatut del 32" perquè: -soposava la negació de la sobirania

-significava eliminar tot tipus de protagonisme popular després de la caiguda de la dictadura, ja que el marc institucional català era decidit per endavant

-significava propugnar una situació institucional burgesa (govern parlamentari, ...)

---realització de l'AD mitjançant l'elecció immediata d'un Parlament de Catalunya constituent i sobirà (abans Assemblea Nacional)

---alternativa de República Catalana integrada dins una República Federal: donàvem aquesta alternativa de lliure unió perquè l'experiència històrica probava que una simple autonomia lliurement decidida no podia solucionar el problema nacional català.

-pensem que aquest conjunt d'eixos són bàsicament correctes (sobretot amb les concrecions que hem fet més recentment). No obstant hem de constatar que l'activitat que hem desenvolupat al seu voltant no ens ha permès de lligar-nos al moviment real contra l'opressió nacional que es desenvolupava, de influir sectors d'aquest moviment, d'intervenir amb força a la seva reorientació. I criem que no podem eludir la pregunta: era una incapacitat obligada per la situació objectiva? o era fruit de la nostra incapacitat tàctica? Creiem que les dues coses, però fonamentalment la segona.

-Es clar que podem parlar d'una sèrie de dificultats objectives: pes de la corrent nacionalista burgesa, hegemonia del PSUC, la dificultat de fer la prova pràctica de les limitacions de l'Estatut del 32, ... Podem parlar també del retard en l'aparició del corrent marxista a l'Estat espanyol (quan la consigna de l'Estatut es ja molt estesa) i de la nostra incomprensió inicial del problema nacional, ...

-Però existeixen una sèrie d'errors més pròxims:

---la nostra perspectiva d'enderrocament de la dictadura mitjançant una VGP, la qual plantejaria d'inmediat el problema de l'AD, ha jugat en el sentit de fer-nos sentir optimistes cara al futur "inmediat" malgrat que les coses no ens anessin massa bé en el present. Però el problema no es que fos errònia la consigna de VGP (encara que no s'hagi realitzat), sinó que deixàvem de banda els problemes del present.

---de vegades ha sortit la discussió de si la consigna AD era democràtica o transitoria i hem donat una resposta una mica simplista. Hem dit que l'AD era una consigna democràtica, la qual cosa és correcta, front a la gent (PSUC) que la presentaven com una consigna socialista. Però dien això col·locàvem aquesta consigna al mateix nivell que altres reivindicacions com llibertats, amnistia, ... i amb això queim en una simplificació (vàlida per l'agitació) per quan l'AD no té les mateixes implicacions per la burgesia:

--transformà profundament l'aparell centralista de l'Estat, arma fonamental de la burgesia de la decadència imperialista, sobretot si es planteja en el curs d'una important crisi social.

--l'experiència històrica demostra que l'AD només ha estat possible en el curs de guerres i revolucions, quan l'Estat opressor es trobava en plena crisi.

La qüestió anterior no es cap raó per deixar d'utilitzar la consigna AD, sinó tot el contrari. Però permet explicar que fora del període revolu-

cionaris es difícil que la consigna AD sigui hegemònica dins dels mov. nacionals i que aquests es puguin expressar durant molt de temps mitjançant consignes que apareixin més realitzables en l'immediat (Finlàndia abans de la revolució de febrer reclamava simplement l'autonomia). (Vegis també el pes que han guanyat les consignes autonomistes ~~fr~~-quasi inexistentes abans-front a les independentistes a Euskadi).

---però la raó fonamental de la nostra incapacitat és una altra. Fins fa molt poc temps- i de manera parcial- no hem sabut establir cap pont entre la consigna d'Autodeterminació i l'estat d'ànim de les masses, polaritzades en torn a la consigna de la A de Cat o de consignes més generals com "volem l'Estatut" i "llibertat, amnistia, estatut d'autonomia":

--front al volem l'Estatut hem oposat una crítica de l'Estatut del 32 i el volem l'AD. Ens hem contraposat, hem parlat "d'una altra cosa", no hem sabut captar els elements progressius dins el moviment que lluitava per això i mitjançant un llenguatge comú separar-los de l'alternativa reformista i fer-los avançar cap a l'AD.

la nostra gran por (no pas injustificada) ha estat de caure en posicions pb o reformistes, degut al pes que aquestes tenen en el mov nacional. Voldriem recordar una frase de Lenin respecte això: "La revolución socialista en Europa no puede ser otra cosa que una explosión de la lucha de masas de todos y cada uno de los oprimidos y descontentos. En ella participaran inevitablemente partes de la pb y obreros atrasados- sin esa participación no es posible una lucha de masas, no es posible ninguna revolución-, que aportaran al mov, tambien de modo inevitable, sus prejuicios, sus fantasias reaccionarias, sus debilidades y errores. Pero objetivamente atacaran al capital, y la vanguardia consciente de la revolución, el proletariado avanzado, expresando esta verdad objetiva de la lucha de masas de pelaje y voces distintas, abigarrada y aparentemente desmembrada podrá unirla y dirigirla, tomar el Poder".

--d'altra banda aquesta posició expectant del partit ha afavorit que els cam que més ressentien la contradicció entre la nostra consigna general i el moviment real pretenguessin resoldre la situació inclinant el bastó cap a l'altre costat, recullint tal qual la consigna majoritària dins el moviment.

-quina ha de ser la nostra orientació?:

---d'una banda els eixos centrals tal com els concorden ara: dret d'AD-exercit a través d'eleccions immediates al Parlament de Catalunya amb caracter constituent i sobirà-proposta d'un Estatut federal (com a forma de concretar la República Catalana.

---però en la nostra intervenció i agitació quotidiana no hem de posar l'accent (els mr de catalunya) en el fret a la separació o AD sinó en la sobirania donant resposta a les preguntes qui farà l'Estatut?: el Parlament...; quin Estatut?: un estatut federal, que permeti concretar la Rep Catalana, remarcant el contingut social,....

---això implica utilitzar tàcticament unes paraules i consignes que utilitza normalment el moviment de manera ambigua, donant-lis un altre contingut: volem una Generalitat, però no la de Tarradellas, ni la del l'Estatut del 32, sinó l'autogovern decidit sobiranament pel Parlament; volem eleccions al Parlament, però ^{no} per concretar un Estatut dictat o retallat per Madrid, sinó per exercir la sobirania; volem un Estatut, però no el decidit a M o el del 32 sinó que proposem un Estatut Federal (Rep. Catalana, ...).

---implica també decidir-nos a utilitzar tàcticament el "volem l'Estatut" perquè això per les masses no significa l'Estatut del 32 o el que faci a M, sinó que pot significar igualment el que faci sobiranament el Parlament. Significa també que en temps passats no ens havíem d'haver negat a cridar el "llibertat, amnistia, estatut d'autonomia", perquè això no significava tampoc per les masses el recolzament de la consigna reformista del 32.

Acte de la
reunió de
programa 1984

MC

deu nou
en els moments actuals això implica deixar de posar xxx pagas a la consigna "volem eleccions al Parlament de Catalunya", argumentant que ha d'anar sempre acompanyat del "constituent i sobirà", perquè en la situació actual i mentre no hi hagi un Estatut fet, les eleccions al Parlament només poden ser enteses amb la finalitat de fer aquest Estatut (precisament per això cap reformista treu aquesta consigna).

---naturalment es pot argumentar que tot això es ambigu, que hi han consignes més clares. Es cert i nosaltres utilitzarem aquestes consignes més clares en la nostra propaganda i agitació, explicarem clarament en quin sentit utilitzem aquestes consignes més "ambigües", però no ens neguem a utilitzar-les perquè ens permeten un diàleg amb les masses, les quals no els hi donen el mateix sentit que els reformistes i ens permet de fer-les acceptar un contingut diferent a través de la lluita (Es ja un tòpic però creiem necessària recordar el sentit "ambigu" (gramaticalment) d'expressions com amnistia-negociar el conveni-presentar-se a les eleccions xxxxx sindicals (el 74) 7-- etc, etc.

---per últim remarcar la necessitat de participar ^{a la manera} ~~en aquest tipus~~ tipus de manifestació o concentració de masses el voltant de les reivindicacions nacionals per limitats que siguin els seus objectius i independentment de l'hègemonia reformista, defensan-alla dins les nostres pròpies posicions (cal tenir en compte que a la practica no sempre ha estat així o, al menys de manera suficient, com en els casos de St Jordi i l'arribada de Terradellas). La necessitat també de lluitar contra qualsevol agressió del gover central que tendeixi a annular conquestes parcials de llibertats nacionals per petites i limitades que siguin, sense que això suposi mai una identificació de les nostres alternatives amb les reformes annulades (per posar un exemple, una mesura limitada de la generalitat sobre la llengua, ..)

V) ELS PRINCIPALS PROBLEMES DESPRES DE LA GENERALITAT PER DECRET-LLEI

(a falta de temps per escriure ens remetem a la declaració del passat CMC)

VI) L'AUTONOMIA DE LES ORGANITZACIONS NACIONALS DINS EL PARTIT

-tenim una justificació teòrica contra la concepció d'un partit federal, la qual es basa en la necessitat d'un partit centralitzat per a combatre l'Estat centralitzat de la burgesia.

-el passat Congrés va aprovar una autonomia tàctica de les nacionalitats, però sense senyalar els seus límits i en ocasió de certs debats això ha pogut portar a problemes: A de Cat, Organisme Unitari d'Euskadi, ...

-perquè una autonomia nacional? quins límits? (a desenvoluper)

- Pam Colò i Cat. Mtd